

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Diana

Diana, Antonino

Coloniae Agrippinae, 1656

Parochus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40647

num. 268. Et ubi secundum probabilem opinionem, etiam probabiliori relicta, conclusum esset, alij Parlamentarij subscribere possent. *ibid. ref. 20.* An vero in tali casu populi possint donarium, & gabellam fraudare, dictum est V. *Gabel-*

Et exteri in regnicolas difficiliter admittant.

8 Quoniam vero in Parliamentis a-
gitur etiam de amittendo aliquo extero
in regnicolam, aduertant Parla-
mentarij, ut illos solos admittant, a quibus
Regnum, & Ecclesia multum iuuami-
nis sperant, quod quia ut plurimum fe-
fellit experientiam, doctissimi Iuris-
consulti Hispani cum multis Theolo-
gis docent, in magna utilitatem Re-
gni cedere, si non exteri, sed nationa-
libus beneficia conferantur, quode i m-
se expectum fatetur Rex Catholicus a-
pud Suritem *tom. 6. lib. 10. cap. 99.* Et fa-
ciunt textus in *l. Ecclesia C. de Episc. &*
Cler. c. bene & lib. 2. §. fin. de postul. prat. &
tota distinctio 71. decreti. Ratio autem
est, quia naturales in Ecclesiarum regi-
mine maiorem diligentiam adhibent,
magisque in illis resident, quam exteri,
qui facile inueniunt occasionem rece-
dendi, & commutandi plerumque be-
neficia impositis pensionibus eum-
damno Ecclesiarum. Et praeterea incol-
lae animabuntur ad informandos bonis
moribus filios, & litteris imbuedos, si
cognouerint beneficia solis incolis
conferri posse, & ex illis doctiores, pro-
bationesque praeferrari *par. 1. tract. 3. resolu-
tione 6.*

cler. part. 2. §. 28. num. 2. contra Henr.
quez lib. 9. cap. 30. num. 6. par. 4. tractat. 4. applicare
resol. 236. Nec vnquam tenetur Sacri-
cium applicare pro populo, quantum
est ex vi beneficij parochialis, ut di-
ctum est V. *Missae, num. 3.* Quamuis nec
applicare alicui possit pro elemosyna
manuali, ut determinauit Sacra Cōgre-
gatio die 1. Sept. 1629. apud Barbolam.
part. 4. tract. 4. resolut. 232. Patet in *resolut.*
26. sup. cit. docuerat posse, seclusa con-
suetudine. † Secunda obligatio Parochi
est Tridentino est, praedicandi populo
per se, vel per alium, (si impeditus fue-
rit,) verbum Dei, ubi aliqui putant,
cessante impedimento legitimo, non
satisfacere praedicando per alium, &
reuera, quamuis satisfaciatur iuri diuino,
quia fidelibus verbum Dei non subtra-
hitur, & qui per alium facit, per se ip-
sum facere videtur; Tridentino tamen
satisfacere non videtur ut docet Bona-
cina *dm. 2. disp. 5. q. vnic. punct. 2. num.*
29. Nihilominus ad solamen parochor-
um dicendum est cum Trullench *in de*
cal. to. 1. l. 3. c. 1. dub. 4. n. 10. quod sic etiam
Tridentino satisfaciatur, cuius mens ta-

Non tamen sacrificii. Itē tenetur omnino cō- cionari: per se, si non est impeditus.

lis esse videtur, *par. 6. tr. 7. resol. 13.*
2 Tertiū tenetur Parochus mini-
strare parochianis suis Sacramēta, quae
ex aequitate potest, per seipsum; & haec
est residentia, quam requirit Tridēti-
nū *sess. 7. c. 3. & 23. cap. 1.* non enim solum
requirit habitationem cum ministerio
alieno, quae est residentia materialis, sed
residentiam cum effectu, seu formalem,
ut docet Sancius *disp. 47.* Qui existimat
Parochū Sacramēta ministrantem per
substitutū, non solum peccare mortali-
ter, sed etiam teneri ad restitutionem
fructuū. Sed in hoc dissidet Garfias *de*
benef. tr. 1. par. 3. c. 2. n. 53. tum quia poenae
restringi debent; tum quia si malē mini-
strans per se, nō tenetur ad restitutionē,
nec teneri ad illā debet ministrans per
alium. Quibus tamen respondet Sancius,
restitutionē fructuum non esse poe-
nam, cum incurratur ante sententiam
iudicis, sed potius non lucrationē, seu
impletionem conventionis, qua collati
sunt ei fructus, si Sacramēta ministret

Et per se ministrare Sacramēta. Alios non facies fructus suos.

PAROCHVS.

Parochus tenetur parochianis quando tenetur Sacramēta ministrare.

1 Prima obligatio Parochi est ce-
lebrandi per se; & in necessitate
per alium, in Dominicis, & festis, in qui-
bus populus tenetur Missam audire Syl-
uius *in 3. par. q. 83. art. 3. quast. 17. par. 2.*
tract. 1. 4. resol. 26. Et quia in die Natiui-
tatis populus non tenetur audire tres
Missas, Parochus non tenetur ea die ter
celebrare; praesertim quod nemo tenetur
vni suo priuilegio Bellettus *in §. is qui*

per se: sicut agricolæ promittitur merces pro colendo agro, unde quo tempore eorum uterque suam operam non adhibet, lucrari non potest. Cum eo autem, qui malè ministrat per se, esse disparē rationem: nam is implet mentem Concilij quoad substantiam, ille non item. Et quamvis hæc sententia sancij non satis deducatur ex Concilio, deducitur tamen ex iure naturali contractus, quo Parochus se obligat ad officium pro fructibus, qui contractus reducitur ad innominatum *do ut facias. par. 3. tr. 4. ref. 156.*

Et ideo eius domus debet esse prope parochiam. 3 Notandum ex declaratione Sacre Congregationis, domum Parochi esse debere propriè Parochiam. Riccius *par. 4. decis. 4. ibid. in fine.*

An parochus teneatur audire Confessiones suorum, quoties voluerint? 4 Sacramentum Pœnitentiæ Parochus secundum Bonacinam *de sacr. disp. 5. quest. 7. punct. 4. num. 23.* tenetur parochianis ministrare non solum quādo illi iure diuino, aut humano confiteri tenentur, sed etiam quoties voluerint, siue ex deuotione, siue ad vitanda peccata &c. Sed alij hanc sententiam limitant, Et Valquæz *in 3. p. tom. 4. quest. 93. art. 3. dub. 6. num. 3.* quoad confessiones vtilēs pœnitentibus, non autem quoad frequentatas propter scrupulos. Nugnus *in add. ad 3. p. tom. 2. quest. 8. art. 4. dub. 3.* putat, non peccare mortaliter, si semel, aut iterum denegat confessionem rationabiliter petenti. Possenius *de off. Curati. cap. 5. quest. 7.* asserit, quando Confessio petitur ex deuotione, non esse mortale illam negare, si is, qui petit, habeat alium, cum quo possit confiteri, & de facto confiteatur; si verò non habet, esse mortale: Verum post Richardum, Syluestrum, & alios, Reginaldus *tom. 1. lib. 1. cap. 8. numero 81.* absolute existimat, teneri solum, quando vrger præceptum confessionis; quia extra hos casus non tenetur Confessiones parochianorum audire ex charitate, sicut nec aliorum, nec ex iustitia ratione officij: nam huic satisfacit, si onera à iure vel à superiore sibi imposta compleat; inter quæ est, vt ministrat Sacramentum Pœnitentiæ, quando subditi

confiteri tenentur, non aliis. Unde sicut pater carnalis satisfacit suo muneri præbendo filiis necessaria, quamuis denegat abundantiora, ita & parochus, qui est pater spiritualis, quoad alimenta spiritualia. Omnes istæ sententiæ sunt probabiles. *par. 2. tr. 16. ref. 2.*

5 In sententia Nugni *in 3. p. 10. 2. quest. 33. art. 2. diff. 2.* Parochus tenetur tempore pestis ministrare Pœnitentiæ, Eucharistiæ, & Extremam Vnctionem infirmis cum periculo mortis. Sed quoad extremam Vnctionem, quæ non est Sacramentum necessitatis, contrarium dicendum est cum Villalobos *tom. 1. tr. 10. diff. 6. num. 7. par. 3. tract. 4. ref. 174.* & *par. 5. tract. 3. ref. 93.* Idque, vt ait Hurtadus *de Sac. Extr. Vnct. diff. 12.* non solum si infirmus Sacramentum aliud; nimirum Confessionis aut Communionis, suscepisset, sed etiam si nullum suscipere potuisset: quia ex vna parte ille saluari potest per contritionem, & ex alia non est certum, quod hoc Sacramentum deleat mortalia quoad culpam. Limitat Granado *in 3. p. contr. 8. disp. 8. num. 6.* nisi Parochus certo scierit, ægotum esse in statu peccati mortalis, & probabiliter sibi persuaderet tali remedio liberandum esse: nam huic certæ necessitati subuenire tenetur cum periculo vitæ corporalis. Quod etiam docet Præpositus *in 3. p. q. vn. Sac. Extr. Vnct. dub. 6. num. 47.* in casu quo quis cum peccato mortali, de quo habuerat solum attritionem, in amentiam incidisset, tunc enim putat, Parochum teneri cum vitæ periculo; si ille infectus sit peste; hoc Sacramentum illi ministrare; nisi esset persona valde necessaria, & ex cuius morte timeretur magnum animarum detrimentum in quo casu ei videretur neque posse, quia præferre debet bonum spirituale communitatis bono peculiari vnius tantum *par. 5. tr. 3. ref. 83.*

6 Et idem dicendum putat Molfesius *to. 1. tr. 4. c. 3. n. 75.* de Sacramento Eucharistiæ. Vide V. *Communionis. n. 73.*

7 Filiucius verò *tom. 1. tract. 3. cap. 5. numero 99.* excusat Parochum in aliquo casu

Et hoc Sacramentum cum Sacramento Eucharistiæ & Extrema Vnctione ministrare per se infectis periculo mortis? Quoad vltimum nego.

Et idem docuit Gregorius XIII. de aliis.

casu etiam ab administratione Sacramenti Pœnitentiæ, vt quando esset certus mortaliter, infirmum non habere conscientiam peccati mortalis, & periculum vitæ magnum esset *par. 5. tr. 3. ref. 93. post initium. Sed Gregorius XIII. anno 1572 die 10. Decembr.* in quadam Epistola ad S. Carolum Borromæum definiuit, Parochos tempore pestis teneri quidem in Parochia residere, & si non resideant, agendum contra eos iuxta decretum Tridentini *sess. 23. cap. 1.* Sacramentum verò Pœnitentiæ, & Eucharistiæ ministrare debere per alios in bonum parochianorum sanorum, qui nolent conuersari cum Parochis euntibus ad infirmos peste. Et ita etiam docet Marchinus *de bello diu. part. 3. cap. 2. numero 4.* contra Mancinum *pract. visit. infir. pract. 8. dub. 18. part. 5. tractat. 3. resol. 53.*

8 Parochus secundum Barbosam non debet sine luminae Extremam Vnctionem deferre: aut ferre oleum in cubiculum, vt expeditior inueniatur. Vide V. *Extrema Vnctionis, n. 24.*

Item ante 9 Posita probabili sententia, quod neatur di- impedimentum Catechismi per Trifingulare dentinum non sit sublatum, docet Sanchez *de matr. tom. 2. lib. 7. disp. 10. numero 23.* Parochum teneri notare in libro catechismi, an illi patini sint solius Catechismi, eo quod puer in domo fuerit baptizatus. Nam patrinus Baptismi contrahit impedimentum dirimens, Catechismi verò tantum impediens, & Parochus aliter faciens defraudaret mentem Concilii, & præberet an- sam dissoluendi matrimonia valida. At

Guttierrez *de matr. cap. 84. numero 7.* non videtur imponendum Parochis: hoc o- nus sub mortali. *part. 3. tractat. 4. ref. 260. §. Sed quia.*

Parochus 10 Parochus excommunicatus non excommu- toleratus secundum Avilam *par. 2. cap. 6. nicatus nō dispus 3. dub. 1. concl. 5.* invalidè assistit toleratus matrimonio, quia hæc assistentia est valide as- actus illius vt personæ publicæ & ratio- sistit matri- ne publici officii, qui ab excommuni- monio, cato non tolerato invalidè efficiuntur, vt tradit Sylvest. V. *Excommunicatio 3.*

*numero 2. & exemplificatur in Tabellio- ne excommunicato, qui si non est toleratus, invalidè intervenit in contractibus. Sed contrarium tenendum est cum Cornejo in 3. p. tr. 5. disp. 10. §. 1. dub. 5. quia talis assistentia non est actus Ordinis, cum non sit minister huius Sacramenti, nec iurisdictionis, vt probat Sanchez *de matr. lib. 3. disp. 10* sed solum est necessaria, vt auctoritatem præbeat matrimonio. Ita Pontius *lib. 5. cap. 17. §. vn. num. 9.* Et respondet ad argumenta Avilæ *part. 5. tract. 9. ref. 78. & part. 11. tract. 3. ref. 32.**

11 Ipse tamen *ibid. num. 11* existimat, *An etiam licitè.* in tali casu Parochum peccare, quia communicat cum fidelibus, non quidem in Sacramento, sed in Sacris, qualis est communicatio in divinis officiis & missa. Nec excusare necessitatem, quia hoc Sacramentum non est necessitatis. Sed si Parochus non sit ab Episcopo, vel alio iudice competente prohibitus matrimonio assistere, existimo eum Hurtado *disputat. 15. de marr. diff. 8. numero 27.* nullo pacto peccare, quia communicat cum contrahentibus ob illorum utilitatem, & necessitatem; quia sine illo, vel eius licentia nequeunt contrahere *p. 5. tr. 9. ref. 79. & 2. ad mox in resol. 83.* in fine, id solum admittit in necessitate gravissima, quando conu- natus in articulo mortis vellet concubinam in uxorem accipere, vel ob temporale commodum filiorum, vel ob animæ suæ remedium. Et *part. 3. tract. 4. resolutione 233.* docuerat, extra hunc casum peccare venialiter. ¶

12 Validè item & licitè præberet Pa- *Et an va- rochus excommunicatus non toleratus licitè licentiam simplici Sacerdoti, vt matri- se licen- monio assistat; quia collatio talis li- tiam abs- centiæ non est iurisdictionis, sed de- ri præbeat signatio quædam spectatoris matrimo- matrimo- nii, vt possit testificari per auctorita- nio assisten- tiæ concessam à Tridentino, non ab di, ipso Parocho: vnde non est actus potestatis Parochi vt Parochus est, sed auctoritatis annexæ officio Parochi à Tridentino. Ita Hurtado *disputat. 5. de matr. diff. 8. numero 27.* contra Co-*

Et in 2 - pinch

diach de sac. disp. 27. dub. 1. num. 25. putantem, talem collationem esse invalidam, & contra Pontium ad ipsum putantem esse illicitam par. 5. tract. 9. ref. 80. & antea in p. 3. tr. 4. ref. 233 in fine. Reliqua ad Parochum pertinentia circa matrimonium, vide V. Matrimonium quo ad Parochum.

Parochus an possit exponere ad audiendas Confessiones suorum subditorum Sacerdoti non approbatum?
 13 Parochus ex cap. omnis utriusque sexus habet potestatem exponendi ad Confessiones suorum subditorum simplicem Sacerdotem, quam facultatem non esse revocaram in sess. 23. cap. 25. Tridentini, docuit cum multis Ledema tom. 2. de sac. Pœnit. cap. 12. concl. 5. quia Tridentinum solum abrogare intendit privilegia Bullæ, & consuetudines audiendi confessiones sine approbatione Episcopi, non autem ius commune. Sed contra hanc sententiam stat declaratio Cardinalium, quam refert & sequitur Petrus Fay. in add. ad 3. part. quæst. 8. art. 5. disputat 1. tamquam valde conformem ipsi Concilio, utpote quod dubitatum ponit titulos excipiendi Confessiones, scilicet approbationem Episcopi, & beneficium parochiale, ut abulum quorundam Parochorum amoveret, qui otio dediti, exponebant Confessionibus quoscumque Sacerdotes etiam idoneos, remittens hanc facultatem Episcopis, in quibus maior esse solet prudentia & circumspectio, par. 3. tractat. 4. resolutione 110. initio & 145. per totam.

14 His tamen non obstantibus, Cruz in Bull. Cruc. disput. 1. cap. 2. dub. 10. l. 11. & Henriquez lib. 6. c. 6. n. 2. censent in aliquibus casibus approbare posse Sacerdotem doctum, si non sit facilis recursus ad Episcopum, ut si in Hebdomada Sancta, aut Iubilæo pœnitentium numero supplere non possit. Cuius sententiæ rationes vide apud Cruz. p. 5. tr. 12. ref. 48. ex errore 47. Sed hæc sententia admittit non debet. p. 10. s. 16. ref. 75.

15 Et probabile est, Parochum vnus diœcesis exponere posse ad audiendas Confessiones suorum subditorum Parochum alterius diœcesis non approbatum ab Episcopo suæ diœcesis. Nam

Concilium exigit tamquam diversos titulos beneficium parochiale, & approbationem Episcopi, atque sufficere alterutrum. Ita Vasquez in 3. part. tom. 4. q. 93. art. 3. dub. 4. n. 2. & alii contra Beiam par. 1. c. 16. p. 3. tr. 4. ref. 146. §. Notandum & r. 6. per totam. Et eodem pacto approbare potest simplicem Sacerdotem approbatum ab aliquo Ordinario alterius diœcesis, secluta prohibitione proprii Ordinarii, quia talis Sacerdos semel approbatus est capax iurisdictionis delegatæ, & Parochus delegare potest, ut poterat ante Tridentinum, auctoritatem absolventi suos Sacerdoti cuiuscumque diœcesis, nisi quod post Tridentinum debet esse approbatus ab Ordinario, sine tamen determinatione: unde sufficit approbatio cuiuscumque. Ita Trullench. in Cruc. lib. 1. §. 7. dub. 3. n. 55. p. 5. tr. 12. ref. 48. sup. cit. & citans se in p. 3. tr. 4. ref. 110. vbi tamen in praxi negativam sententiã sequendam dixit.

16 Præceptum Confessionis annuæ, proprius autem Parochus dicitur ille, in cuius parochia quis habitat, secundum Vasquez in 3. part. tom. 4. quæst. 93. art. 2. dub. 4. n. 6. vel in cuius parochia reperitur ob negotium. Si verò quis in hunc finem iter in aliud Oppidum, ut conferretur illius Parocho, non posse illi sine commissione propria confiteri. Sed etiam in hoc casu posse, ait Pontius lib. 5. cap. 9. n. 6. quia in eo non adest fraus illicita, nec dolus malus, sed videtur quis iure suo. p. 9. tr. 6. ref. 28.

17 Parochi secundum Homobonum par. 3. tract. 15. c. 9. quæst. 31. ref. 1. & alios non possunt ab Episcopo ad novum examen vocari: quia ratione perpetui tituli habent approbationem à iure, qua sine nova, & iusta causa privari non possunt ab Ordinario. Sed contrarium tenendum est cum Barbosa de pot. Parochi, cap. 2. n. 10. non solum si de aliquo Parocho esset fama publica defectus scientiæ: sed etiam generaliter omnes Parochos, quamvis nulla præcedat infamia. Et ratio est, quia Parochi iure aut exceptione non magis iurari possunt, quam

ceteri Confessarii: sed Episcopus potest ad secundum examen vocare omnes Confessarios tam seculares quam Regulares, vt experiatur, an illorum scientia sit extenuata, & boni mores mutati: ergo idem potest cum Parochis. Deinde ex Tridentino sess. 21. c. 8. Episcopus habet ius visitandi beneficia curata, & prospicere, an cura animarum recte exerceatur, ergo habet ius examinandi Curatos: quia recta administratio Sacramentorum, praesertim Pœnitentiæ, & animarum cura, requirit scientiam, quâ proinde Episcopus per examen potest in illis investigare. Ita Sancius *select. disp.*

Parochus an dare possit aliquando dolentiam Religioso predicandi in sua Ecclesia?

50. p. 4. tr. 4. ref. 59.
18 Parochus dare potest bis, aut ter licentiam Regulari docto, gravi & noto, alias non approbato in illa diœcesi, ad prædicandum in sua Ecclesia, maxime si sit in itinere. Ita Portellius V. *Predicatorum, num. 2. part. 4. tract. 4. resol. 21. §. Notandum.*

P A T E R.

De Patre quoad Testamentum, vide *verb. Testamentum.*

Pater an possit castrare filium consentiens?

Pater secundum Salonium in 2. 2. tom 1. qu. 65. art. 1. contr. 2. castrare potest filium consentientem, si absit periculum vitæ, vt voce & cantu Ecclesiæ deseruiat. Sed illum impugnat Tannerus in 2. 2. *disp. 4. quest. 8. dub. 1. num. 101.* propter pericula & incommoda, quæ hinc sequi solent, & quia cantus pueri non est tanti momenti, vt ob illum frustretur finis à natura ad eum intentus, qualis est generatio, cum id neque ad vitandum periculum animæ in Sacris Canonibus permittatur *part. 3. tract. 5. ref. 38.* Quia enim homo non est dominus suorum membrorum, non potest aliquod membrum sibi, vel filio abscindere, nisi id requireret salus, & conservatio totius corporis alias perituri, vt docet D. Thomas 2. 2. *quest. 65. art. 1. & DD. communiter, necessarii momenti est excellentia*

vocis, aut honor & sustentatio apud Principes, vt pro ea debeat membrum abscindi, vt vult Pasqualigus *dec. 498.* Praesertim quod eunuchi venere plurimum torquentur, & maximo salutaris periculo sunt obnoxii *p. 6. t. 8. ref. 36. & obiter in t. 6. ref. 35 §. Sed quia.*

1 Pater in gravi sua necessitate constitutus potest filios vendere, permutare, aut quocumque alio contractu alienare, iure natura, & Cæsareo. Deveniente verò deinde patre ad pinguem fortunam cogi potest, vt filium, quem ita vendidit, redimat. Quod tamè intelligitur, dum filii sub patria sunt potestate: Factis enim filii sui iuris, vel coniugatis, vel Clericis, licet ob id non egrederentur patriam potestatem non tamen possent à patre vendi. Nunquam verò filius de iure Cæsareo vendi potest à matre: quia filius de eodem iure non est sub matris potestate, vt affirmat Gloss. *leg. 2. C. de patr. qui filios suos distraxerunt* & Anus Pinelus *ad rub. C. de bon. mater. part. 2. nu. 23.* Licet secus sit de iure natura. Dubium est, utrum si occurrat æqualis Patrinescitas cum nimia paupertate, & egestate, aut etiam maior, vt si Pater in servitutem sit redigendus, aut occidendus, aut mutilandus, nisi filium vendat, fas sit Patri filium vendere. Glossa citata, quam Covarr. 3. *var. ref. c. 14. n. 4.* & alii sequuntur negat, quoniã, inquit, lex citata, solum concessit facultatem in casu nimie paupertatis, & egestatis. Placet tamen magis sententia Pinelli *loc. cit. n. 22.* contrarium affirmantis *p. 7. ref. 8.*

Et illum vendere, permutare &c. constitutus in gravi necessitate. Potest dummodo filius non sit sui iuris, cõiugatus, vel clericus. Non tamè id potest mater de iure Cæsareo.

Secus de iure natura. Quid si æqualis, aut maior necessitas occurrat cõ paupertate, aut egestate?

3 Pater potest cogere filiam impubertem intrare Monasterium, vt ibi educatur, sicut cogere potest puerum vt eat ad scholam, vel artificium, & pueri tenentur illi obedire, quia in illa ætate nõ tam sua, quam patris voluntate regendi sunt, vt ait Suarez *de Relig. tom. 3. lib. 5. c. 2. n. 15.* & in speciali parentes habent ius offerendi filios impuberes Religioni sine eorum consensu, *cap. addidisti, 20. qu. 1. posse.* Ita Portellius *add. ad V. Clausura Monasterium, num. 4.* & alii contra Megalium 2. 2. *ref. 257. n. 5. p. 2. t. 1. §. ref. 56. & part. 4. tra. 4. resol. 42.*

De filiâ cogere ad intrandũ Monasterium causa educationis?

Respondeo, impubere, qu. 1. posse.

